

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
+ fr. 30 cm.

Foaie apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVIII.

Blaj, 21 Martie 1908.

Numărul 11.

La acțiunea de salvare a școlilor noastre.

Stăm în preajma unui mare pericol. Școlile noastre sunt amenințate să treacă în stăpânire străină. Legea Apponyi acuși intră în vigoare. Toți suntem îngrijorați și ne întrebăm, ce-i de făcut? În fapt însă nu se face aproape nimic. Ziarele aduc aproape zilnic știri despre acțiunea de salvare a școlii la deosebitele parohii a fraților noștri greco-orientali. Despre a le noastre puțin am cetit. Tristă situație. Slaba însuflețire. Din toate părțile ni-se răspunde: „nu sunt bani, suntem săraci.” Și cu atât credem, că am făcut destul, ni-am achitat. Nu astfel gândesc popoarele cu viață, popoarele, cari vreau să-și creeze un viitor. Dacă nu avem bani, să-i câștigăm. Bani să câștigă prin muncă și energie. Voim, ca școlile și învățătorii să fie ai noștri? Se jertfim! Fără jertfă și abnegație nu ajungem la nimic. Ni-se impune, să creăm un fond cultural sub scutul bisericii noastre. Il putem crea numai să

vrem. Suntem mulți, o știm cu toții. Să dăm mâna cu toții, și, lăsând la o parte văierările, să ne punem pe lucru. Umăr la umăr, muncind cu dragoste, vom putea realiza fapte. Vorba românului: ajutorul străinului e ca floarea spinului. Acum e rândul preoților și a învățătorilor; acum e timpul, ca tot cărturarul român să se pună pe lucru, să mișcăm masele. Orice întârziere e în defavorul nostru. Să ne afirmăm noi de noi prin puterile noastre când e vorba de mântuirea școlii confesionale. Dacă cărturarii noștri nu sunt în stare să însuflețească masa poporului și dacă noi toți nu suntem în stare, să ne însuflețim pentru jertfă, când e vorba de ce avem mai scump, atunci toată lupta noastră e ilusorie. — Acum e momentul! Nă arde la deget! Să dovedim, de ce suntem vrednici. La fapte cu toții!

Iată căile pe cari credem, că putem ajunge la bani:

1. Tineretul din fiecare comună românească să se unească în reuniuni cu scopul să arândeze ori să iee în parte locuri, pe cari să le cultiveze înșiși în sărbătorile nelegate, ori duminicile după amiazi.

Nu poate fi contra dispozițiilor bisericii; preotul lucră Duminică preamărind pe Dumnezeu; tineretul va lucră Duminică pentru asigurarea școlii confesionale, care e fca bisericii. Venitul realizat din astfel de întreprinderi să-l deie la fondul pentru susținerea școlilor.

2. Fieștecare român harnic de lucru să închine o zi din an pe altarul școlii române, adică: câștigul realizat din munca unei zile să-l toarne la fondul școlar; iar domnii, cari au salarii ori penziune, plata de pe o zi s-o jertfească pentru școlii.

3. Românii în fiecare comună să se constituie în reuniuni de înmormântare ori așa numitele vecinate. Fiecare membru să se oblige, că va participa la înmormântarea membrilor repausați și va îndeplini gratuit ajutorat de alții lucrurile împreunate cu înmormântarea: săpatul gropii, ducerea mortului, trasul clopotelor etc.

Toți membrii să se oblige, că nu vor da pomeni, ci jumătatea cheltuielilor ce li ar fi avut cu pomeana o varsă în fondul cultural.

FOIȚĂ.

Doamna Catalina.

— Povestire originală a „UNIRII.” —

Se lăsase negura deasă de pe dealurile împădurite de lângă drum tot mai în jos pe vale. La câțiva pași de se mai putea zări înainte. Dar caii, înfierbântați de drum, aleargă, frământându-se în galop, pe drumul îngust, siguri în pași, ca pe-o cale cunoscută. Sania lunecă neted, ca pe luciul apei o barcă ușoară. La cotituri, pe sub colțuri de stâncă, îmbrăcați în sloi de gheață, cârnim repede, abia câteva clipe.

— „Mi frică baciule odată ne vom trezi cu capul în gheață, în fundul văii.”

Baciul aruncă ochii la stânga.

— „Când e atâtă nea, să n-ai teamă. Iată, s'a făcut părete la marginea din jos a drumului. Nu se poate răsturna.”

Priveam tăcuți înainte, și în restimpuri ne strângeam mai bine în bunzile mari, blănuite. Baciul își duse mâna în mustețile înghețate, țapene, ce-i dau peste gură.

— „E ger nu glumă. Iată cum s'au ghemuit mustețile sub nas. Dar fie, că mie îmi place. Îți pare că-ți vine să împungi cu ele” și începă să râdă.

— „Avem noroc că-i drumul bun” zic eu. „Altfel cu toată gâtelea noastră, nu ne-ar merge bine.”

Baciul nu răspunse nimic. Cu capul în piept își umplea pipa. Frecă un chibrit și începă să-i clatine flacăra de-asupra pipei. — Negura deasă ne învăluia tot mai tare.

— „N-ar fi bine, baciule, s'aprinică lămpașul de gaz? De aici în colo au să vină câteva locuri rele.”

— Nu-i de lipsă. De altfel iarna nu prea purtăm lămpașe. Luminează neaua destul.” Și iar tăcu, cu ochii duși pe drum înainte. După un restimp zise:

„Mă tot gândesc eu la ceva. Iată așa drum de sanie a trebuit să fie odată pe aici

ca acum. Poate și mai bun. Și par'că a-și auzi, par'că a-și vede o sanie cu patru cai, cum sboară întâia oară pe drumul acesta la vale, să nu se mai întoarcă.

— Ce sanie baciule?”

— Sania cu care a dus Șaguna pe doamna noastră, pe Catalina Varga. Da-i mult de atunci, eu să fi fost de patrusprezece ani. Dar drumul de sanie a trebuit să fie tare bun. Altfel nu cred, că ar fi cutezat

— Ce să cuteze?”

— Să ducă pe doamna Catalina. Caii se vede, încă au fost de soi. Nu-i mai tin minte cum au fost. Dar cum s'a prins un ficior să țină de sanie, n-a făcut nici trei pași și-a rămas în patru brânci, lățit în zăpadă ca o broască. Oamenii au rămas înlemniți și când au început să se frământă și să fiarbă vorbele, — sania nu se mai vede.”

Mergeam fără zgomot, într-o liniște înghețată par'că. Numai de pe culmile înalte, pe cari străjuiau brazii întunecați, venia în restimpuri vre-un freamăt surd, rece, ca o

4. Toate cununile dela sate și orașe să se restrângă la ceremonialul săvârșit în biserică și la o simplă masă dată nănașilor și membrilor familiei — jumătatea cheltuelilor împreună cu ospățul să se dea fondului cultural.

5. Preoțimea și învățătorimea noastră să indemne pe cei fără familie și cu avere să facă legate pentru școală.

6. Fiecare inteligent să se oblige, ca pe viitor va călători pe tren cu o clasă mai jos decât până acum și diferența va da-o fondului cultural.

7. Damele să se prezinte la petreceri numai în costum național; iar cruțarea în toalete se-o închine fondului cultural.

8. Domnii noștri cu averi și fără familii să facă fundațiuni pentru asigurarea școalelor.

9. Băncile noastre să nu dea dividendă mai mare decât interesele după depunerile, ce le au; iar restul din plusul dividendei să-l dea fondului cultural.

10. Fiecare român adevărat să-și impună abținerea dela orice beutură și dela fumat pe un timp mai lung ori mai scurt — după puterea de voință — și prețul acestor articoli de lux să-l dea pentru școală. Adevărată jărtfă ar fi când cu toții ni-am abținea dela

beuturi și fumat. În chipul asta dela toții românii s'ar realiza un câștig de cel puțin 20 milioane într'un singur an.

11. Toate contribuțiile și donațiunile să se facă bisericii, cu îndatorirea să se ajute școala respectivă până va avea caracter profesional.

12. Preoții și învățătorii trăind în armonie, fiind între dânșii legătura de frate, nu de domn și slugă vor putea lupta mai cu efect pentru înrădăcinarea în popor a ideilor sulevate. În felul acesta vor fi în stare, pe lângă alte lucruri bune, să creeze adevărați apostoli dintre popor pentru acțiunea de salvare a școalelor noastre.

13. Tinerimea studiosă va avea îndatorirea sfântă să facă apostolatul acestor idei. Să cutreere satele, și duminica, ajutați de preoți și învățători, să pregătească poporul pentru acțiunea de salvare a școalelor noastre.

Atâta. Cei, cari știu alte căi mai bune, să ni-le arete. Discuția e deschisă. Inchiem cu semnificativele versuri a iubitului nostru poet Coșbuc.

Trăesc acei-ce vreau să lupte
Iar cei fricoși să plâng și mor.

P.+B.

Fondul pentru văduvele și orfanii de preoți. Ultimul cercular al Arhidiecezei publică starea fondului pentru ajutarea văduvelor și orfanilor de preoți, după socotile an. 1907 aprobate și revidate. Scoatem câteva date.

Venitul anului 1907 a fost de aproape 60 mii cor. din cari afară de venitele ordinare, aproape 18 mii au intrat dela fondul preoților deficienți, ca o parte din taxele solvite de preoți, iar alte 15 mii dela fondul intercalat al Mitropolii.

Eșitele au fost trecut peste 26 mii, din cari partea cea mai mare, adică 24 mii au fost ajutoare împărțite văduvelor și orfanilor de preoți.

La sfârșitul anului averea a fost aproape 445 mii cor. arătând față de anul trecut o creștere de 30 mii coroane o cifră destul de respectabilă.

Tot aci se publică și ajutoarele acordate în 1908 din acest fond. Ajutoarele acestea sunt iarăș peste 30 mii cor. cu 6 mii mai mari, ca în anul precedent. Aceste ajutoare se împart cam între 270 văduve și orfani de preoți. Partea cuvenită unei văduve e de 162 cor. unui orfan fără mamă 81 cor. cu mamă 54 coroane. Suma cea mai mare ce s'a e împărțit de 432 cor.

REVISTE.

Budapesta. În ședința din 17 Martie a vorbit deputatul Vințului-de-jos Dr. Iuliu Maniu. Acest discurs a fost unul dintre cele mai succese, ce s'au rostit în chestia revizuirii regulamentului. A fost ascultat, fără deosebire de partid,

înflorare. Și din când în când calul șarg dela stânga, sforăia pe nări. Frigul mă pătrundeă încet, întâiu ca o răcoare subțire, apoi ca o răsufare de ghiată. Și mai aveam mult până acasă.

Baciul, părea că-i dus departe cu gândul, și acum, poate la sania aceea cu Catalina. Intr'un târziu își îndesă pipa stânsă pe tu-reacul cizmei și zise.

— „Acum e liniște pe aici. Iacă nu te întâlnești cu un puiu de om, tot drumul. Nici urlet de lup, nimic nu se aude. Da odată umblau ștafetele pe drumul acesta, luni și ani de rândul, de nu mai conțeniam.“ — Îl întrebai deodată.

— Cum a fost, baciule, ea doamna Catalina aceea?

— Hoho, asta-i poveste lungă. Adecă vorba vine, că-i poveste. Dar n-a fost poveste. A fost istorie adevărată. Numai că eu nu mai țin minte, decât puțin din ce a fost odată. Eram tinăr pe atunci — să fi avut vre-o cincisprezece ani.

— Bine dar tot ști cine a fost femeia aceea.

— Chiar asta una n-a ști-o nime să ști-o spună. Că ce făcea dânșă știu eu și știu și alții. Dar cine-a fost, nu știe nimepi.

— Și ce făcea doamna Catalina pe aici prin munți?

— Ce să facă, purtă para oamenilor cu „fiscușu.“ Dar vezi, ca să înțelegi asta

trebuie să ști alte lucruri, pe cari și eu numai din auzite le cunosc.

„Acum trebuie să ști“ zise baciul trăgându-și capul în bundă, că românii din părțile acestea, Buciumanii, nu făceau robotă ca într'alte părți. Aici n-au fost grofi și baroni. Aici eră mai mare „fiscușul.“ Lui trebuia să-i deie Buciumanii pe tot anul patru funți de aur. Atâta. Și tot așa erau Cărpinișenii și Abrudsătenii. Acum decând vor fi rămas ei așa nu se știe. Dar cu vre-o zece ani înainte de revoluție, așa auziam pe tata spunând, cu vre-o zece ani înainte s'au cercat domnii ce-i mari să ne pună și pe noi la robotă. Și atunci, ce-or fi dires ei ce nu, ne trezim numai într'o zi, într'o zi de vară, că pe drumul țării dinspre dealul mare vin o grămadă de cătane. Dar a noști simțiseră, se vede, înainte. Unul, îi zicea Manasie Cosma, cu câteva zile înainte umblă prin toate satele Buciumului și străuse vre-o două sute de oameni. Vin ele cătanele și trec prin Cerbu. Ai noistri îi așteptau în Bucium-sat. Și-a fost pus Cosma Manasie o prăgină mare, și-n prăgina aceea un han de trei „mariși“ în calea lor. Cică să se o-prească, să nu deie mai departe, că va fi rău de cătane. În fruntea lor venia un căpitan, una Vizner. Dădu poruncă să vie toți bărbații, cu mâna goală, fără arme, că are să le deie porunci dela împăratu. Dar Cosma se vede, că știa ce-s poruncile acestea. Le face semn din ochi la oameni

se steie departe, și el, în mână cu hârțile noastre, cu privilegiile vechi, să apropie de căpitan.

— „Noi știm că vrefișă ne faceți roboțași. Dar nu veți putea. Noi avem aici cărți dela craii dedemult. Noi la asta nu ne învoim.“ Și românul rămase drept înaintea lui.

Atunci căpitanul Vizner, spun oamenii, că a dat să-i smulgă hârțile din mână. Dar n-a putut. Și de ciudă, călare cum eră a început să-i dea cu sabia în cap lui Cosma. Dar asta i-a prins repede frânele calului, și animalul rănit de zăbale, s'a ridicat în două picioare. Cine știe ce s'ar fi ales de nu săreau cătanele să-l lege pe Manasie Cosma. Că eră om aspru acesta, și baciul tăcu, îndurerat la față, căutând cu ochii ca și când ar vrea să vadă pe Cosma.

„Și nu eră cine ști ce om“ adause el. „Eră uscățiv, tras la față, dar avea niște ochi întunecați, cari sfredeleau până în inimă, când să uită la tine. Atunci nu avea nici treizeci de ani. Da în urmă l-am apucat și eu, că umbla în cărgi, la cerșit. Vezi, că-l nenorociseră atunci în bătă-i, bătă-i puterile lui Dumnezeu să-i bată.“ — Și baciul tăcu iar, privind aiurit în vale dela stânga. Și cum stam așa pe gânduri sania scobălți deodată sub buza drumului.

„Trage la dreapta adormitul, fireai.. acum să nu-ți spun. Dracul te pune s-adormi!“ Sluga zmânci de hături, arzând deodată și caii cu biciul, și-am scăpat teferi

ou cea mai mare atențiune — fiind felicitat pentru acest discurs și din partea deputaților magiari. — Senzația ședinței a fost, că s'a închis brusc discuția asupra regulamentului. S'au nesocotit cele mai elementare drepturi. Deputaților naționaliști nu li-s'au dat cuvântul pe motiv, că dl deputat Petroviciu a subscris contrapropunerile românește și nu ungurește. — Deputații croați au lipsit, și pentru aceasta s'a dat zor să se închidă discuția — căci altcum croații le-ar fi turburat rău apele.

De-o bucată de vreme să aud în parlament voci, cari stăruie pentru o împăcare cu naționalitățile — azi a vorbit în înțelesul acesta și deputatul Molnár Jenő, care a zis, că „trebuie să ne împacăm cu ei (naționalitățile) cu orice preț“. Să înțelege, că cuvintele acestea sunt toacă la urechia surdului.

Sunt interesante știrile, ce ne vin asupra motivelor, pentru cari guvernul întârzie așa mult cu prezentarea proiectului în chestia reformei electorale. Să susține, că Maj. Sa ar fi respins deja și a patra oară propozițiile lui Andrassy în aceasta chestie, și încă cu următoarea enunțiu:

— Insemnați-Vă domnilor, că înaintea mea țăranul român tot așa este supusul meu, ca și țăranul magiar.

Evident un răspuns lămurit ministrilor magiari, cari vor să introducă o astfel de Tege electorală, care să asigure supremația magiară. După o altă știre Maj. Sa ar fi zis: — Monarhia are o singură instituțiune, care în toate privințele funcționează într'un chip ireproșabil, care nu este nici în contradicție organică, nici formală.

Aceasta e armata comună. Aceasta dela hotarele bavareze până la Bucovina, și dela Galiția până la Montenegro este unitară și uniformă întru toate. Nu are nici un înțeles, ca aranjarea politică a monarhiei, și tocmai în ce privește principiile fundamentale parlamentare, să fie diferită.

„Pesti Hirlep“ înregistrând aceste știri, adaugă: „Astfel de știri sunt greu de controlat. În tot cazul ne vin din isvoară în poziție de a fi bine informate, cari însă au obiceiul să nege cu cerbicie paternitatea acestor știri.

Să mângâie apoi, că dacă să găsește ministrul ungar, care să codifice astfel de „allerhöchste befehl“, nu se va găsi însă majoritate parlamentară, care să o voteze.

Noi suntem mulțumiți cu codificarea, — de aceea, că se va găsi ori nu majoritate parlamentară nu ducem nici o grijă.

Zagrab. Dieta croată a fost prorogată prin un rescript regesc. Că ce va aduce aceasta prorogare deocamdată nu se poate prevedea. Prorogarea a venit cam prea iute cu toate că se știă de ea. — Să credea, că rescriptul se va citi numai după ce-și va spune banul programul; în urma dispozițiilor prea agitate însă, banul a aflat de bine să nu-și spună programul, ci să se cetească prorogarea.

Poporul croat e liniștit și conștiu, că lupta lui e o luptă legală a cărei sfârșit trebuie să fie numai spre binele lui. Terenul de luptă al deputaților croați prin prorogarea dietei lor s'a transpus în parlamentul din Budapesta. Ungurii o știu aceasta, și se bucură încâtva, că ei acuma nu vor mai fi 40 ci numai 28, câți au putut fi realeși.

CORESPONDINTE.

Congrua.

În fine am ajuns și noi preoții de putem zice, că primim congrua, acesta e fapt deplinit la care numai încapă nici o îndoială, dacă am urmărit cu atențiune toți pașii făcuți de stat și autoritățile noastre bisericesti cu privire la regularea ei.

Dorința cea mai mare și cea mai dreaptă a preoțimei, care a muncit atâta zeci de ani de-a rândul, iată că în urmă

Ca trezit, de izbitura sănii, baciul începu iar.

„Cât ce-au pus mâna pe Cosma, ceilalți atâta le-a fost. Au rupt-o la fugă. Dar călăreții incunjurară grabnic și-i aduseră în sat. I-au încuiat în grajduri ca pe vite, și le-au pus strâji de pază câte patru cătane cu puștile pline. Iar domni, căpitani, au chemat îndată pe judele satului și-a poruncit să-i aducă cinci capete de vită.

Ce-a urmat apoi a fost o rușine. Rând pe rând li scoteau din grajduri, și nici unul nu scăpa din cincizeci de bete pe trupul gol. Lui Manasiu Cosma i-au dat o sută în cop. Dar i-au și mâncat fript. N-a mai fost bun de nimic, că i-au rupt tot, și-a trebuit să umble în cărji și să cerșască în toată viața lui. Și i-au rămas copiii și nevasta pe drumuri. — Cât gândești tu ce-a ținut schingiuirea aceasta? Cinci zile în capăt. Și în vremea aceasta cătanele beau și mâncau, iar cei bătuti trebuiau să spue, că se învoesc la robota de șasă săptămâni pe an. La lucru departe, la pădurile fiscoșului din Ofenbaia.

Dar pe urma lui Manasiu Cosma, cel chilăvit, au luat alții privilegiile celea vechi în mână, și-au început să bată drumurile, să scape pe oameni de robota asta nouă. La Bălgărad, la Aiud și întralte părți au umblat aceștia. Numai cât nu eră nime să-i asculte. Domni se învârteau într-un călcăi și-i lăsau pe români să stea năuciti cu că-

ciunile în mână, până venea vr'un pandur să-i dea afară.

Ci iată că într-o sară trei bărbați se întorc dela Aiud însoțiți de-o femeie, de-o doamnă. S-a legat de ei acolo în Aiud și spunea, că dânsa are să scape pe români de robota asta nouă. Și iacă oamenii aceia n'au întrebato: tu cine ești, nici nu le-a venit o clipă să se îndoiască de gândul ei cel bun. Au adus-o în sat la dânsii fără să știe nici cum o cheamă. Se vede că-i fermecată cu privirea, că n'avea privire femeiască. Așa ochi, nu s'au mai pomenit. Și așa un glas de părea un cântec, și totuși când li auziai nu puteai să zici, că ce spunea femeia aceea, nu-i drept. Astfel, în scurtă vreme, ea a fost stăpână pe satele acestea.

— Dar bine baciule, îl întrebai, nici mai târziu n'au știut oamenii de unde a venit și cine a fost Catalina aceea?

Baciul clătina din cap, strângându-se mai bine în bundă.

— „Nici odată. Începură unii să bănuiască la început, că poate să fie vr'un spion, îmbrăcat în haine femeiești. Căci ea vr-o opt ani cât a stat în satele noastre n-a locuit decât singură într-o casă. O chemau oamenii avuți să vie să stea la ei, dar ea nu vrea. Și mulți spuneau, că noaptea târziu, în casa ei, se vedeă lumină mare, ca și când ar fi fost o vâlvătaș de foc, care se înalță și apoi scădea repede ca și când s'ar fi pus deasupra aripi mari, în-

tunecate. Eră tinără, și cât îmi aduc eu aminte, tare frumoasă femeie, dar vorbe femeiești, de dragoste, din gura ei n'a auzit nimeni. Și erau pe atunci mulți junșișani, cari li dau târcoale, cari ar fi vrut să se prindă în vorbă cu ea. Dar doamna Catalina, cași când n'ar fi fost femeie. Alte gânduri se vede că o munciau pe dânsa, și ochii ei ardeau totdeauna, ca de un foc ascuns. Și îmi aduc aminte, că eră mai mult supărată decât voioasă.

La două trei luni, cu bani strânși de pe la oameni, pornea, cu doi trei români, să câștige dreptățile pierdute. Dar de prin Bălgărad ori Aiud, după-ce vorbea pe aci, ea știe cu cine, pe bărbați li trimitea acasă, și ea spunea, că are să meargă mai departe, poate până și la împăratul. Și earăși târziu, la o lună două, se întorcea, schimbată tare. Atunci zile întregi nu vorbea cu nimeni, ori ce-ai fi întrebato, ci sta în casă ori umblă singură prin munți. Și părea foarte abătută. Oamenii își gândeau, că de bună sama n-a putut isprăvi nimic. Dar erau și alții, cari socotiau, că femeia asta poate are draguț pe undeva departe, și din când în când trebuie să meargă să-l vadă, iar alții credeau, că poate are copii, și dorul lor o duce, Dumnezeu știe pe unde.

(Va urma).

se realizează mizeria cea mare, care a încărunit atâtea capete cinstite, care a slăbit și sângerat atâtea brate puternice, care a întunecat atâtea talente, iată că va înceta încâtva, va mai intra și în inimile noastre puțin curaj, puțină ușurare, care va mai ușura sarcina cea grea a năcazurilor și luptelor pentru traiul vieții.

De ar merge omul din sat în sat la casa fiecărui preot se vadă cu ochii, că în ce împrejurări trăiește, i-s'ar umplea inima de amărăciune de milă față de mizeria cea mare de care are parte un preot, care și-a mâncat toate zilele tineretelor pe băncile școlii timp de 16 ani, și care ieșind în lume e silit, ca cu palmele să-și câștige pâinea pentru el și familia sa, care pururea e muncit de gândurile celea mai negre ale lipsurilor făcându-i întreaga viața un șir de chinuri și dureri.

Eram teolog în Blaj, când vre-o 30 preoți din Arhidieceză au venit la Escelenția Sa Mitropolitul în afacerea congruei, au venit la noi în Seminar, ca să se pună în rând înainte de a merge la Înaltul Arhiepiscop, am privit la acești bărbați și mi-s'au părut ca niște martiri zdrobiți de luptele grele ale vieții, unul ni-a arătat palmele lui, cari erau muncite ca a unui plugar și a zis: „Iată Domnului a trebuit se lucru, ca să pot trăi“ — fața era înegrită de arșița soarelui, o desperare și năcaz se reoglindea din toată înfătoșarea lui, am privit cum în rând în frunte cu preotul Orlatului prin piața Blajului s'au dus la Mitropolitul ca să le aline foamea să le ușureze soartea, noi teologii, cari nici ideile nu aveam de viață și luptele ei priviam la ei umplându-ni-se inimile de milă, gândindu-ne, că poate și noi peste puțin vom avea aceeași soarte.

Am adus cazul acesta nu doară ca să-l

aplic la totalitatea preoției noastre, — ferească Dumnezeu de așa ceva — fără l-am adus ca să arăt, că doară majoritatea absolută a preoției noastre poate zice ca și confratele; priviți aceste palme scorbite cu ele ne câștigăm pâinea de toate zilele,“ și aceasta e dureros când însuși oficiul nostru e împreunat cu celea mai mari greutate și pe lângă aceste greutate ne apasă și luptele pentru existență și de câteori aceste lupte te doboară la pământ.

Nu e lucru bărbătesc, ca să te plângi, dar mizeria și năcazul înfrânge și pe cel mai oțălit bărbat, dacă ai avea să te lupți numai pentru tine ai da piept cu cel mai turburat uragan, dar când ai în jurul tău șapte, opt, cari toți cer pâine și nu ai pe cari trebuie să-i crești și nu poți, atunci nu ai încetăra, atunci fără voie izbucnește din pieptul oricărui om, cuvântul „Imi trebuie pâine, trebuie să trăiesc!“ Lumea a înaintat în toate privințele și noi preoții trebuie să ținem pași cu ea, căci involuntar ești răpit de valurile lumii, cari te duc tot înainte, toată omenimea aleargă în sus și în jos mână de putere irezistibilă ca să-și asigure un traiu mai bun, și în alergarea asta nervoasă nu cruță nimic și pe nime, noi preoții încă suntem oameni, trăim în lume și dacă nu voim, ca se fim priviți de lume cu acel zimbet satiric și compătimitor, care te atinge așa de dureros, trebuie să ne mișcăm și noi, trebuie să ne asigurăm și noi poziția aceea în societate, care o merităm și trebuie să o avem în urma oficiului nostru sublim. Destul am gemut sub jugul greu al mizeriei și ne cuprinde mirarea cum de au putut purta acest jug atâtea rânduri de oameni, cum au putut ca și ostașii bravi ai lui Hristos să ducă la biruință steagul sfânt — sfânta cruce — toate le-au suferit, nimic nu i-a zdrobit, căci unui fiștecăre a fost cuprins de dra-

gostea adevărată față de credința și biserica pe cari au jurat, că le vor apăra.

Noi preoții suntem apostolii păcii și iubirei, noi ținem echilibrul și bunaînțelegerea noastră, oameni, noi suntem elementul cel mai puternic și folositor a acestei patrii, căci zădărnice ar fi toate legile toate instituțiile civile, dacă noi preoții, nu am nobilita și mulcomi patimile omenești și tocmai pentru aceasta, trebuie se ni-se ușureze năcazurile vieții.

Noi preoții am apărat și apărăm omenimea, ca să nu fie inficiată de cultura și lumina falsă fără Dumnezeu, care duce la ruinare totală, noi vestim și răspândim adevărata lumină, religionea lui Hristos, care e lanțul cel mai puternic, care leagă patimile turbate ale omului. Când se va rupe acest lanț se va sgudui întreaga societate din temelii făcându-se o tulburare și revoaltă generală, care va nimici în locul prim pe aceia, cari au rupt aceasta legătură

Calea noastră pe care avem să mergem e așa de zdronturoasă, căci la fiecare pas ești lovit, ești sicanat de atâtea dușmani, cari folosesc toate armele diavolești ca să te lovească până la inimă, când misiunea noastră e ca să ținem omenimea în pace și iubire, când suntem cei mai mari binefăcători ai omului ne pică bine, că cel puțin lupta pentru existența noastră e mai ușurată, ne pică bine, că mai liberi ne putem mișca, ca să putem duce în îndeplinire opul marelui Hristos, fericirea omului aici pe pământ și cealaltă lume.

Acum am ajuns acolo de numai putem, și oricum va fi Congrua, aceea ne prinde bine, că ajutorarea noastră e efluxul iubirei și a apretierii după vrednicie a meritelor noastre? ne va arăta viitorul, e vorba de traiu, necesitatea sine qua non, că va fi poate amară pâinea ce o vom căpăta? nu

Schițe din viața sf. Ioan Gură-de-aur.

— Cu ocaziunea aniversării de 1500. —

(Continuare și fine).

O naie sprintenă gata de ducă îl răpi din Constantinopol și-l lăsă la gurile Mării-negre; dar un cutrămur de pământ — un murmur de neîndestulare, de protestări, de violențe ce văzând cu ochii creșteau și să formau într-o răscoală înfricoșată, ce amenința cu perire toată curtea împărătească și aduse îndărăpt. Poporul își voia păstorul, și împărăteasa de nou își plecă cervicia dură înaintea voinței lui.

După două zile sf. Ioan e adus îndărăpt cu triumf ca un erou învingător, și elocvența lui schimbată într-un fluviu impetuos erupe în acele neperitoare predici, ce-i arată în toată mărimea ei, inima pacinică și uitătoare de toate relele, de toate nedreptățile, ce i-s'au făcut. „Fie numele Domnului binecuvântat“ zice el reintors din exil. „Viclenia și invidia nu ne putu face nici o stricăciune, ci potență iubirea și multiplică ascultătorii. La început eram iubit numai de ai mei, acum voi fi onorat chiar și de Iidovi... Mai înainte se umplea biserica, acum biserica să formează până în piațe... Rugăciunile voastre fură cununa capului meu.“ Apoi ca și când nu s'ar fi întâmplat nimica cu aceeași frunte sănină, cu aceeași vorbă mișcătoare, ce nu

cunoaște rezistența, și plină de adevăr shiciuia păcatul și păcătoșii îmbătrâniți în el.

O nouă vătămare (?) mai adâncă și tăietoare decât cele dintâi (?) făcută de însuș sfântul ori numai răspândită de inimizii lui, nu să știe aprinsă de nou mânia încă nestânsă a împărătesei, carea îi jură o ură vecinică și o răsbunare crudă. „Erodiada de nou turbează, Erodiada de nou joacă și cere capul lui Ioan pe o tupsie“ — vătămarea, ce au pus-o dușmanii în gura Sfântului — și ce Eudoxia numai cu exilarea lui voia să și-o șteargă. — Intr'adevăr un nou decret imperial îl separă de lume, ducându-l în singurătățile Caucazului din Armenia-mică.

„Cel mai deșert loc de pe pământul locuit“ cum îl scria Exilatul. Antiohia însă ce îl jela decând l-a pierdut, începe să peregrineze la El, ca la o mănăstire și în aceasta pustietate. Dar un nou edict, ce îi răpi și mângăierea aceasta, îl transpusă departe de toți cunoscuții în Pitio din Pont pe coasta răsăriteană a mării-negre — însă de osteneala unui drum lung ce trebuie să-l facă pe picioare, de căldurile mari, de neajunsuri și de durerea și întristarea aceea mare a sufletului, căzu sub povara anilor în 407 — 14 Sept. în etate de 60 de ani. Așa s-a stâns acest mare luceafăr al Bisericii, așa trecu prin viața asta pământeană luptând și suferind, convins până în fine, căci va găsi răsplata într-o viață mult mai fericită

și mai glorioasă. — Posterioritatea recunoscătoare însă, fermecată de virtuțile Lui, convinsă de dreptatea faptelor Lui, îl distinsă cu cel mai glorios titlu, etern și nemuritor de „Sfânt“, până când adevărul limpede, stilul încântător și senin mersul măsurat plin de viață și putere al predicilor sale îi înfrumșetară amintirea cu frumosul nume de: „Gură-de-aur.“ Treizeci de ani după moarte-i (438 — 27 Ian.) îi fură adusă moaștele din exil cu pompă ne mai văzută, cu muzici, cu corabii încununate de flori, cu iluminării de palaturi. Sufletul Lui nemuritor va fi văzut toate acestea și se va fi bucurat de dreptatea și recunoștința oamenilor, — se va bucura și de venerațiunea și recunoștința noastră față de El.

În tâmpul cruciatelor (?) apoi osemintele Sfântului fură transportate în Sf. Petronită în Roma, — deacolo în anul 1626 apoi cu altă pompă splendidă fură așezate în biserica Sf. Petru sub altarul capelei del Coro, unde se poate ceti inscripțiunea reliquiului de marmoră în litere de aramă galbină: „Corpus S. Iohannis Chrysostomi“ și unde să celebre sfintele liturgii întru amintirea Lui, cu ocaziunea aniversării de 1500 de ani a morții Lui, la care am luat și noi parte și le-am raportat la timpul său.

Victor.

putem ști până ce nu vom gusta din ea, noi am dorit-o și o așteptăm cu nerăbdare.

Modul, cum să va împărți Congrua o lăsam în voia Arhireilor noștri, cari conduși de dragostea față de preoțime au luptat din toate puterile, ca să ni-se ușureze soarta, trebuie să avem în Ei încredere, trebuie să presupunem, că dragostea și înțelepciunea lor va afla modalitatea, ca unul fieștecare din preoți să fie îndestulit.

E adevărat, că toți suntem egali în ce privește oficiul și valoarea lui, toți avem același scop, toți folosim aceleași mijloace pentru realizarea lui, prin urmare la toți trebuie se ni-se măsoare cu aceeași măsură, fie preotul acela deplin calificat sau numai în parte, aceasta ar fi dreptatea cea mai dreaptă, dar fiindcă s-a făcut deja distincția de preot deplin calificat și bienal, de sine să înțelege, că aceasta distincție aduce cu sine în mod logic salarizarea în două categorii.

Am citit articolul din „Unirea“ Nr. 3 la congruă scris de un preot bienalist, eu aprob toate celea exprimate în acest articol, — afară de una, — că adecă și între preoții bienali, să se facă clase să se facă distincție. Pentru ce? căci însuși autorul articolului zice, că toți să fie egali împărțâși, dar clasificarea și între preoții bienali nici decum nu convine principiului profesat de Dnului pentru ce să se mai facă deosebire între preot, care are șasă clase, și care are diplomă de învățator?

Preoții deplin calificați — dacă acum s'a făcut distincția — să capete una și aceeași sumă, iar cei bienali iarăși una și aceeași sumă; așa ar fi numai două clase.

Că ajutorul de 800 cor. e puțin, e adevărat și nici un păcat nu ar fi dacă s-ar ridică la 1200 cor., căci la ultima analiză nici 1600 cor. nu e suma așa enormă din care preotul va putea trăi fără griji, dar de bună seama, că va prinde bine fiecare. Eu cred după modesta mea convingere, că interpretez dorința întregii preoțimi gr.-cat. române, când zic: că dacă acum ni-se face bine, binele acela să ni-se deie cu inimă bună din adevărata iubire, să ni-se facă acel bine, ca recompensa a muncii uriașe ce o îndeplinim, nu dorim munți de aur, nu așteptăm o viață fără griji, căci nici nu am fi învățați cu ea, ci așteptăm și dorim, că întrucât suntem și noi oameni să ne avem traiul nostru modest, iar întrucât suntem și părinți, să putem asigura câtuși decât viitorul copișilor noștri iubiți. Tocmai pentru aceasta numele de Congruă străbate atât de îmbucurător inimele noastre și nu putem, ca în destul să fim recunoscători Arhireilor noștri, cari cu mult năcaz pătrunși de suspinele și gemetele noastre sau nizuit, ca să ne aline durerea, făcând ca acestea suspine să se prefacă în glasuri de mulțumită la adresa Arhireilor noștri.

Berzova la 13 Februarie 1908.

Iuliu Tătar,
preot gr.-cat.

Noutăți.

Știri literare. Învățatul arhiepiscop catolic din București Msgr. Raym-Netzhammer, continuă a da dovadă de prețioasele sale studii și cercetări, ce face asupra vechei Dobrogea. Zilele acestea a apărut o nouă scriere a Sf. Sale asupra acestui vechiu pământ românesc și creștin. Mai întâiu Axiopolis apoi Aufdem Razelm și acum Dem Schwarzen Meer entlang, toate sunt menite să aducă aminte de starea înfloritoare de odinioară a acestui petec de pământ românesc și de reua și neîngrijita desgropare a mult povestitoarelor ruine. — Iota lu Toboc. Cântăreții noștri la București. Impresii și anunțări dela mărețele și frumoasele zile ale expoziției naționale dela București, scrise cu mult spirit și având multe ilustrații potrivite.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. La conferința de Duminică dl Dr. Bălan fiind împedecat, a vorbit presidentul societății prof. Gavril Precup. Dsa a întreținut asistența vorbind despre marele poet V. Aleasandri. A citit și apretiat poeziile cele mai frumoase din Aleasandri. Publicul a ascultat cu plăcere.

Duminică în 22 Martie la oarele 6 seara, va avea loc, a doua conferință. Va vorbi dl Dr. I. Bălan.

Mulțumită. Întru amintirea repausatei Iuliana Vancea n. Grama, a binevoit a dării Internatului de fete Sp. Doamna Cornelia Hodosiu 50 cor. pentru cari primească sincera mulțumită a direcțiunii.

— Neîntind în stare a mulțumi deosebit tuturor acelor, cari cu ocazia pierderii neuitatului meu soțiu Șofron N. Oprea mi-au adresat cuvintele de mângâiere. îi rog să primească și pe calea aceasta adâncă mea mulțumită. Văduva Finica Oprean.

Economii să nu se lase înșelați. Concurența necinstită, așa se vede nu să retrace dela nimic și cu orice preți voiește să dovedească că sămânțele neîmpregniat ar fi tot așa de bune ca și cele împregniat și puse în comerț de liferantul curții Mauthner Ödön. — Se înțelege, că tot lucrul e de geaba, căci economii, cari au folosit sămânțele împregnate, s'au convins despre bună-tatea lor. Și tocmai faptul, că economii știu deja cât sunt de bune sămânțele împregnate ale lui Mauthner, te miri de îndrăzneala concurenței de a falsifica adevărul. Ar fi de dorit, ca ministrul de agricultură să iee măsurile de lipsă contra concurenței necinstite.

Convenția comercială cu Serb'ia. În Viena s'a iscălit noua convenție comercială între Monarhia noastră și Serbia. Convenția comercială după primirea ei în scupcină să va pune în aplicație punând astfel sfârșit războiului vamal a cărui pagube le-am simțit tare. Conform noiei convenții, Monarhia noastră se va bucura de toate favorurile economice și tarifele acordate celorlalte state, iar pentru articlii industriali în cari nu e concurența celorlalte state interesată s'au dat favoruri și scăderi de tarif speciale.

Pentru promovarea pietății. La păr. Dr. Iuliu Florian în Cluj (Jokai u. 6) se găsește de vânzare iconițe sfinte a P. C. V. Maria povățuitoarea noastră, cu 12 rugăciuni în onoarea ei, scoase mai ales din

paraclis. Aceste 12 rugăciuni, numite „Cununa Preacuratei“, cetite sara de membrii unei familii, sunt menite să promoveze evlavia. Prețul lor e de 60 fil. Tot acolo se găsește medaliile de a P. C. Fecioară, pentru prețul de 10 fil. bucata. Le recomandăm cu tot adinsul.

Școala pentru economia de casă (școala de menaj), susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, deschide la 15 Aprilie n. un curs nou de bucătărie. Cursul va dura dela 15 Aprilie până la 15 Iulie. Taxa pentru elevele interne e de 150 cor., iar pentru cele externe de 120 cor. Informațiuni detaiate se pot primi dela doamna Iulia Dancăș, Sibiu, strada Baier Nr. 1.

Necrolog. Elevii clasei a VII gimnazială din loc. deplâng moartea preatimpurie alor doi colegi: Aurel Todoran, născut în Ciunga la 1887, și Ioan Migia, fiul preotului nostru din Ghiriș, născut la 1889, în Boian. Cel dintâi a repausat la 8 Martie n. al doilea în 9, amândoi la casele părintești. Colegii au trimis câțiva conșcolari să fie prezenți la trista ceremonie, și în numele lor să rostească câte un cuvânt de despărțire. La mormântul lui Todoran a vorbit studentul Nicolae Crețu, la alui Migia, stud. Septimiu Câmpean.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

„Luceafărul“ Sibiu. Nr. 52 n'a apărut.

I. P. în G. Nu se poate! tractați chestiunea din partea cea slabă, pe care doriți s'o ridicați.

G. H. în H. p. Nu te supără pentru nepublicarea apelului. Avem cea mai intimă convicție, dar nu numai că n'ar avea nici un rezultat, dar eventual ar putea strică.

Hai să dăm mână cu mână Cei cu inimă română

Și numai dela comercianți români să cumpărăm!!

Cine va cumpără în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român F. A. Degan din Fiume (Postaflok Nr. 163) va primi de anul nou 1 călindar românesc de părete gratis! Așa un călindar frumos nu a mai apărut până acum.

Pentru cei interesați amintim, că conține un Block (cărțică) cu 365 foi, în care să află toate sărbătorile noastre. Va avea și o corfă frumoasă pentru hârtie de epistole, sau lucruri de mână și pe deasura reprezentată în pictură artistică și portul Fiume.

Acest călindar împodobește ori și ce salon, deci recomandăm să nu lipsească din nici o casă românească. Cereți prețurent românesc gratis!

Degan trimite în un pachet de 5 Kgr. (franco) și mai multe mărunțișuri. Mulți îi laudă Cafa cea bună, care costă 1 Kgr. 1 Fl. 20 cr. (2 Cor. 40 fil.), apoi Tea aromatică, Portocale dulci în corfe de 5 Kgr., Ciocoladă, Mandule, Stafide, Sardine etc. pe cari le aflăm la el în totdeauna proaspete și cu cel mai ieftin preț.

Faceți comandă de probă frați români și vă veți convinge. Cei mai de frunte români comandă dela el.

Scrieți românește!!!

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

10

„Adoratori de măgari,” strigă Sallustus. „Asta vreau să mi-o însăm! E totuși chiar de tot prea comic, un cap de măgar în locul lui Jupiter! Trăiască Bachus!”

Plautus era zdrobit cu totul; capul său ardea ca focul și limba i-se lipi de cerul gurii; nu era în stare să scoată nici un cuvânt. Îi cuprinsese un simțământ de frică, ca și când înaintea lui s'ar fi deschis deodată un abiz înfrorător.

Intr'aceea beția oaspeților crescui mereu. Lucanus, carele trebuia să se țină de scaunul său, pentru a nu se prăvăli pe jos, afirmă în continuu, că el ar fi fiul Cybelei.

Otho începui a suspina și strigă: „Me miserum! me miserum! Mă prefac în piatră! Priviți la capul amenințător al Medusei! Și merele Hesperidelor se rostogolesc în mare!”

Sallustus cloncăi: „Vai de orașul acela, unde un pește e mai mult vrednic decât o vită! Pe Bachus, stridia aceasta e mai mult vrednică decât eu însu-mi! Asta trebuie să admită chiar și Cato!”

Lucanus se ridică cu vehemență de pe scaunul său și strigă: „Eu sum un Faun (zăitate câmpenească), da, un Faun! Acum însă jos perdeaua; lăsați să intre fetele!”

„Prea de timpuriu,” zise Calpurnius. „Mai întâiu beutura. — apoi sărutatul! Fără de Bachus și Ceres, lui Venus îi este frig!”

„Da, da, să vină fetele, strigară oaspeții. Atunci Calpurnius trebui să cedeze. El luă în mână o ceașcă scumpă de cristal. „Unde umblă Aphrodita, trebuie să pășească pe flori. Păharul acesta ți-l dedic ție, divină Flora.”

Și el aruncă ceașca în tavan, încât se făcu toată fărâmi.

Cât ce păharul atinse grinda, întreg tavanul se desfăcu; o ploaie de flori se revărsă peste oaspeții mirați: roze, viorele, mirt și flori de migdale acoperiră padimentu mesele, scaunele și capetele oaspeților.

Societatea aplaudă.

Acum se deschise un părete din fața meselor, și dintr'un tufș de oleandru năvăli o ceată de fete, cari în sunetul lirei și a flautei, încunjurară, dansând, pe meseni.

Un zgomot teribil se iscă între oaspeți, cari pentru a-și învioră membrele somno-roase, începură din nou a goli păhar după păhar.

Capitlul VIII.

Vicus Patricius.

În mijlocul tumultului se ridică Plautus și apucă mâna Iuliei. „Haide se mergem în grădină,” zise el. „Is ameițit de cap.”

Iulia era bucuroasă că scapă de tîmbălău și urmă lui Plautus. Era o noapte sănină. Luna lumină. Un miros îmbătător de flori umplea aerul.

Ei înaintau tăcuți prin grădină. Plautus era rănit în adâncul sufletului, și ceea ce îl durea mai mult era, că n'avea pe nimeni, căruia să-i poată împărtăși. ce avea pe inimă.

Intr'aceea ei au ajuns într'un colț îndepărtat al grădinei și chiar voiau să ocupe loc pe o bancă de marmură așezată sub un dafin, când din dărâptul lor se ridică un bărbat dintr'un tufș și voia să fugă.

La zgomotul ce-l produse, Plautus sări acolo și prinse pe fugar.

Un țipet intrăit răsună deodată.

„Sergius?” strigă Plautus. „Cum ai ajuns aci?”

„Peste zăd: sum urmărit.”

„De cine, nefericitul?”

„De Cezar!”

„Dar ce ai păcătuit?”

„L-am doborât cu o lovitură, fără a-l cunoaște. El era mascat și soții săi ne atacară cu bastoanele, când veneam dela cina tatălui tău, nobilă Iulia! E drept că mi-a succed să scap, dar totuși m-au recunoscut: de pe mantaua mea cea găurită! Capul meu e în joc, Plautus, și decând o știu aceasta el îmi este încă odată așa de scump.”

„Dar cum vii tu aici, în gura leului? Tot orașul știe, că Calpurnius este inamicul tău.”

„Chiar pentru aceea! Credeam că aici mă vor căuta mai puțin decât ori și unde.”

Din depărtare să auzi un zgomot nedeslușit; Sergius pâlă. „Vin sbirii împăratului,” șopti el și se pregăti de fugă.

„Vină,” zise Plautus hotărându-se repede. „Te voi scăpa. Scuză, nobilă Iulia.”

Ei înaintară mai adânc în parc spre o căsuță, carea era ascunsă sub dafini înalți aproape lângă zid și în carea locuia de comun grădinarul. „Tu mai scos odată din valurile mării, când eră să se inee corabia noastră. Asta nu ți-am uitat-o, căci Aemilius Plautus nu e nerecunoscător.”

Sergius îi apucă mâinile și strigă: „Tu-mi dai viața, dragă amice! Haide să grăbim, ca să scap din orașul Cezarilor. Pământul îmi arde, ca focul, sub picioare.”

Ei găsiră căsuța goală. Aci îmbrăcără niște mantale lungi, întunecate, cu capuțe mari, cari le învăleă pe deplin corpul și fața.

După aceea părăsiră grădina printr-o ușă mică.

Căutând părțile cele mai întunecoase ale stradelor, ajunsără în apropierea palatului Pomponiei: chiar când voiau să intre, le eșiră înainte două persoane îmbrăbodite. Intr'una dintre acele, Plautus crezui a recunoaște pe mamă-sa și șopti încet: „Tu ești, mamă?”

Aceasta părea a fi înspăimântată și stete nehotărâtă. Atunci Plautus păși lângă ea și zise cu voce plină de durere: „Vrei să te ascunzi dinaintea fiului tău. Sunt căile tale așa de întunecate...?”

„Ba nu, fiul meu,” zise Pomponia și își desvălui fața. „Am fost numai mirată, că te-am văzut astfel străvestit. Dar să intrăm pe un moment în vestibul, unde suntem siguri din partea spionilor.”

Plautus și Sergius îi urmară și cel dintâi povesti, pentru ce sunt siliți să nîmble astfel

străvestiți și că Sergius este urmărit din partea împăratului.

Pomponia stete un moment gânditoare, apoi hotărându-se repede zise: „Până dimineață Sergius trebuie să fie afară din zidurile Romei. Cunosc un drum, care-l va mîntui. Dar acum urmați-mi! Acoperiți-vă cu îngrijire fața, șa să nu ne recunoască nimeni.”

Eră încă vre-un ceas până la mezul nopței; timpul cel frumos ademeni pe mii de inși afară pe strade și astfel cele patru persoane putură trece neobservate printre mulțime; ele percusără repede stradele cele înguste ale Suburbei și sileau cătră Vicus Patricius

N-au mers departe și înaintea lor să ridică un palat mareț.

Ostiarul (ușierul), căruia Pomponia îi șopti încet cuvântul: „Pax”, îi lăsă să intre. Plautus întrebă mirat pe mamă-sa, cum să întâmplă. de ușierul nu poartă lanțuri și cum de nu fuge, dacă nu-i legat?

„După cum vezi, nu! Deja de zece ani e aci în serviciu.”

„Ce casă ciudată!” zise Plautus. „Toate sunt simple, și totuși cu gust și prețioase.”

„A cui este?” cuteză Sergius să întrebe.

„A nobilului senator Pudens.”

„Ah,” zise tinărul bărbat, „îl cunosc. El vorbește cu căldură pentru popor, și plebs romana s-ar lăsa să fie tăiată bucăți pentru el. O casă bună.”

Intrară în atrium, care era luminat prin numărtoase lampe de bronz. Plautus contempla tablourile de pe părăți, când apărui un bărbat de statură mijlocie.

Putea să fie de vre-o cincizeci de ani; părul încăruntit în parte; fața cam palidă. Intreagă infățișarea sa trada siguranța unui om umblat în lume. La vederea Pomponiei, în jurul gurei sale să așeză un suris, carele înfrumșetă fața cam serioasă, dar deschisă, a acestui bărbat; deja la prima vedere în-sufli încredere.

Eră senatorul Pudens.

El salută cu cordialitate pe matroană și fii încântat. că vede la sine pe Plautus, despre ale cărui călătorii războinice el a auzit deja multe dela mamă-sa.

„Bine ai venit, tinărul meu amice!” zise el cu căldură, și-l îmbrătoșă. „Te sărut în casa mea! Fie-ți intrarea binecuvântată!”

După aceea salută pe Sergius, și când Pomponia îi istorisi pățaniile acestora, îi întinsă mâinile și zise cu căldură: „Bine ai venit, amice! Mânia împăratului apasă capul tău: dar eu voi face tot ce-mi va fi cu putință, spre a delătura această povară. Mă bucur că pot ocroti pe un nenorocit sub acoperișul casei mele, și îți mulțumesc, nobilă Pomponie, că mi-l'ai adus aci.”

Sergius stetea ca trăznit. O astfel de vorbă el încă nici odată n-a mai auzit în Roma. Eră aproape să se arunce la picioarele senatorului și să-i sărute mâinile, dar să gânde că nu s'ar cuveni să o facă, și de aceea să reținui. Aceea însă nu putui opri, ca o lucrare umedă să se ivească în ochii săi, așa că a trebuit să se întoarcă într'altă parte.

Pudens observă aceasta și fu cuprins de bucurie. El recunoscă sămburele sănătos ce zăcea în tinărul bărbat, și-și propuse, să se intereseze de dânsul și să-l conducă la lumină.

Pentru că nobilul senator Pudens aparține învățături celei nouă, carea în Roma de mult a prins rădăcini: el pră creștin. Aceștia însă țineau învățatura lor cât să poată de în secret, pentru că ea era încă o floare prea plăpândă, ca să fi putut suporta arșița cea ferbinte a soarelui vieții publice din Roma; ea creștea retrasă și modestă, ca o roză într'un câmp de spini!

Pudens demândă unui sclav, să conducă pe Sergius într-o odae mai ferită, unde deocamdată era în siguranță. Pentru mai târziu să va îngriji dânsul.

După plecarea lui Sergius, perdeaua dela tabliniu să desfăcă și o fetiță de vreo șeasă ani grăbi spre Pomponia. „Te salut, iubita mea!”, zise ea și-și oferă obrazii spre sărutare. „Buna mea mamă te așteaptă deja de mult.”

Pomponia netezi buclele brunete ale copilei și zise: „Vină, dulcea mea Praxedis, mergem îndată la scumpa ta mamă. Dar uite! Aci ți-am adus încă pe cineva. Este fiul meu Plautus. Vrei să-l iubești și pe el?”

„Sigur, domina! Trebuie să iubim pe toți oamenii! Nu-i adevărat, tată dragă?”

„Să înțeleg, scumpa mea,” zise Pudens surizând și privi cu mândrie părintască spre copilă, carea înainte cătră Plautus și îi întinse mânuțele, pe cari acesta i-le strânse cu căldură.

(Va urma).

Corneliu Moldovan.

— Conferență. —

(Continuare și fine).

Dar în gându-i spre apusele zile poetul cântă și două momente însemnate din viața lui Mihaiu, care stăpâna odată sub sceptru-i toate trei țările române: Ardealul, Muntenia și Moldova.

Acestea două momente sunt trecerea Carpaților și înfrângerea dela Miraslău. În amândouă poetul își desvălește bogăția simțurilor sale naționale și un cald avânt, bogat în imagini și desăvârșit în versificație. Reproducem de astă dată numai partea ultimă din poezia intitulată: Miraslău. Se știe, că aci avu loc la 18 Sept. 1600 o luptă memorabilă între Mihaiu și Basta. Tradat de ai săi, și ne mai așteptând sosirea întregii sale armate, Mihaiu începe lupta, Basta se retrage spre a sili pe cel dintâiu să-și părăsească pozițiile favorabile în care se afla. Căzând în cursă ostirea română e bătută și risipită. Iată cât de admirabil plânge poetul asupra acestei nespuse nenorociri:

O Mirislău, pământ de suferință
Și pururea de tristă pomenire!
Ți-a fost de-ajuns o scurtă zi de toamnă
Să nării multe veacuri de mărire
Și multe inimi să le vinzi durerii;
Căci în mănoasa și îngusta-ți vale
Cel mai viteaz Voivod și-a sfărâmat
Intreagă faim'a vredniciei sale;
Iar vremea mult dorită și așteptată,
Ce-atunci pareă mijind la răsărit
Nici până astăzi nu se mai arată...

Căci a fost scris acestui trudnic neam,
În viforoasa vremilor gonire,
Să verse multe lacrimi în dăruire,
Să schimbe multe lanțuri de robire,
Cu pânea grijii să-și înșele foamea,
Iar setea cu veninul obidirii.
Și drept alean să n'aibă decât doina
Și veșnica nădejde-a mântuirii...

Cine ar putea spune în cuvinte mai limpezi și în versuri mai frumoasă urmările acelei netericite lupte? Cine ar putea ascunde în mai potrivite cuvinte bogăția simțurilor, cari trebuie să se deștepte în pieptul fiecărui bun Român? Ele ne aduc aminte cunoscutele șire din Goga: Avem un vis neimplinit, — Copil al suferinții, — De jalea lui ne-au răposat — Și moșii și părinții. —

Partea a doua din acest volum cuprinde versuri de iubire, pe cari poetul le numește „Cântecelul nopții.” Ele sunt tot așa de puternice în descriere, tot așa de armonice ca vers și tot așa de succese ca imaginațiune, încât, mai că s'ar putea clasifica mai pe sus de cele din partea întâie. Trist e numai, că imaginația mea e debilă, puterea mea descriptivă e neputincioasă de a vă face o dare de seamă desăvârșită asupra versurilor acestora. Mai bine, ca ori cine, schitează cu prinsul lor însuși poetul: când spune

În sufletul meu arde o flacăra curată
Pe care vântul vremii nu poate s'o atingă,
Iar viforul de patimi, de-a străbătut vre-odată
În casa amintirii, — n'a isbutit s'o stingă.

Iubirea cântată de tinerul nostru poet e iubirea curată și cinstită, nu e iubirea pătimăse și fără frâu a zilelor de azi. E o iubire liniștită, care începe încet, ca o flacăra mică și arde blând, clipind ca acele mii de stele ce lucesc sus pe bolta albastră.

Se vă cetesc la întâmplare un vers!

Trimisu-ți-am dorul meu singur
Pe-o frunză bătută de vânt, —
În șoaptă chematu-te-am iarăși
Și șoapta schimbatu-s'a în cânt;

Un cântec pornit-a spre tine
De-apururi frumoasă și bună,
Iar gându-mi se prinse solie
Pe-o rază sfoasă de lună.

Și în urmă, rămas-am cu visul —
Copil dezmiertat al iubirii:
Un vis este tot ce-mi rămâne
Și-acela, merit risipirii...

Iată stim. Doamne și Dșoare ce pot se vă spun eu asupra poetului Corneliu Moldovan! Cred, că împreună cu mine v-ați câștigat convicția, că e un scriitor cu viitor, un poet care promite, suntem în drept să așteptăm dar, ca volumele sale să se înmulțască și Flăcările lui să vie tot mai puternice!

Bibliografie.

A apărut:

„Luceafărul” Nr. 6 cu următorul sumar:
M. Sadoveanu. Faceri de bine. — Maria Cuntan. Cântec (poezie). — Octavian Goga. Fior (poezie). — G. Murnu. Monumente antice din Roma. Câmpul lui Mărtie. — I. U. Soricu La răspântie (poezie). — Z. Bărsan. Noaptea de Sf. Maria. — Elena Farago. În prag (poezie). — Dr. I. Borcia. „Peste puterile noastre” de Björnstjerne Björnson. — Maria Cuntan. Cântec (poezie). — Cro-

nică: „Două culturi.” O povestă. Români și serbările jubilară ale împăratului. Moravuri. Pentru „Unirea.” Astronomia în literatură Din Germania. Știri. — Poșta redacției. — Poșta administrației. — Bibliografie. Ilustrațiuni: Vederi din Roma.

„Sămănătorul” Anul VII. — Nr. 10 cu următorul sumar: M. Sadoveanu La schitul Brătești. — D. Anghel. Nemulțumitul. (poezie). — Ioan Adam. Pe mare. — C. Teodorescu Cântec. — C. Sandu-Aldea. — Pescar de Islanda (trad. din P. Loti). — St. O. Iosif. „Sanda” (reflecții). — Sc. Cronică.

La Librăria Semin. din Blaj se află de vânzare.

1. Istoria revelației div. testamentul nou de Gavril Pop, canonic 4 fasc. à 1 cor. . . . 4—
2. Predici pop. f. 1—4 à 1 cor. 4—
3. Cicero despre bătrânețe . . . 1—
4. Toma a Kempis —80
5. Dicționar mitologic fasc. I. . . —40
” ” ” II. . . —40
” ” ” III. . . —40
” ” ” IV. . . —20
6. Datinile Românilor la înmormântare —20
7. Odele lui Q. Horatius Flaccus fasc. I. II. III. IV. V. à . . . —40

Teologia dogmatică fundamen-

tală vol. I. Apologetica creștină vol. II. Tradițiunea și Biserica, de Dr. Vasile Suciu, profesor de teologie.

Costă fiecare volum 5 cor. + 30 fil. darto, a se adresa la Librăria semin. din Blaj.

DIN ZILELE LUI NERO, roman, după Alexandru Dumas—Tatăl. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

Posta Administrației.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

Piskárkos pe anul 1905. În restanță mai sunt anii 1906 și 1907. Rugăm a se achita și acestia. Galtiu pe 1905. Rugăm și restul. Tractul Crasneș și Vălcăului pe 1908 sem. 1. Căfelul magiar pe 1907 și 1908. Oravița română pe 1908 sem. 1. H. C. Roșia de munte pe 1906 sem. 1. Vă rogăm și pentru rest. Bord pe 1907. Fălsălău pe 1896 sem. 1. Vă rogăm să plătiți și anii următori, ce sunt în restanță. Mărgineni pe 1907. Ibănești pe 1907. Sz.-Miklós pe 1891. Vă rogăm să îngrijiți, ca să se plătească și restanța anilor următori. Gălu pe timpul din 1/9 1903 până în 1/3 1904. Băița (Láposbánya) pe 1907. Marca pe 1908 sem. 1. Căfelul român pe 1907 sem. 2 și 1908 sem. 1.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție rezponz.: Augustin Gruțila.

Stomacul

să întărește, poșta de mâncare crește, înceată arsurile de stomac și orice indispoziție de stomac folosind pilulele Rebarbara-Elsa a lui Feller, 6 tegule 4 cor. franco să-lecomandăm, dela Eugen V. Feller, Stubica, Centrală 82 (cott. Zagreb). Carol

Vite nobilitate

trimite cu *garanță, asortiment bogat*, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima pepinerie cu vite nobilitate

de pe Târnava.

Proprietar: FR. CASPARI, Medias (Ardeal) Nr. 54.

Cereți catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înainte de a comanda de solidaritatea firmei, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(30) 21-40

Fischer & Comp Nagyenyed

—== Pepinerie de pomi și vițe. ==—

150,000 Pomi Roditori
1.000,000 Sujete
1.000,000 Plante pentru
gard viu, de promenadă, arbori de
ornament, roze, fructe cu boabă,
coniferi etc.

1 Million altoae de viță,
vițe de vie Europeană și
Americană cu și fără rădăcină.

Specialitate:

altoae de viță pentru
desert.

30.000

pruni varietățile Bistrița și Bosnia
oltuți. Exemplare foarte frumoase.

Sub cul-
tură 120
jug. cat.

Cata-
loage
gratis.

(35) 10-12

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine
rugăciuni către Preaf. Năs-
cătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Dracul în școală.

Povestire populară.

Tradusă după Bolonden

de

Augustin Paul.

Prețul 1 cor. 50 fil.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

in Timisoara-Fabric

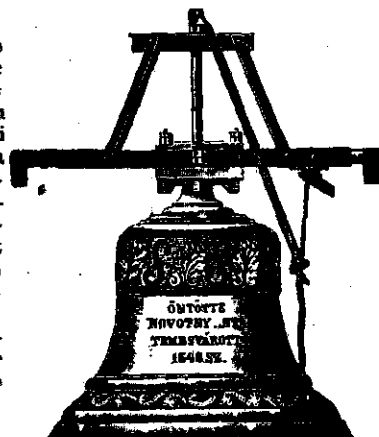
(27) 31-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
telor stricate, mai departe spre facerea de
clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
justări de fer bătut. construite spre le in-
toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o latură prin
aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa, că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în tonul
unui clopot de 461 kg. făcut
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaune-
lor de fer bătut, de sine stătă-
toare, — spre preadjustarea clo-
potelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(28) 31-52

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse
economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
morții și cu termen fix. asigurări de copii, de
zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
cendiiului: vieții:

94.975.294 coroane.

9.293.195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru
capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița
și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele
mai mari.